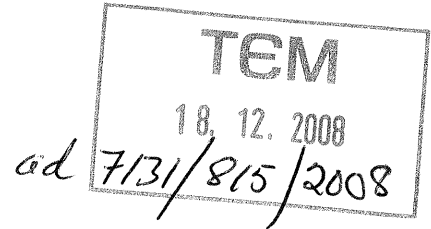

18.12.2008

POHJOIS-POHJANMAAN TYÖVOIMA- JA
ELINKEINOKESKUSTyö- ja elinkeinoministeriö
kuuleminen@tem.fi

Diaari 7131/815/2008 (33/041/2008)

LAUSUNTO YNPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA FENNOVOIMA OY:N
YDINVOIMALAITOSHANKKEELLE

Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus esittää Työ- ja elinkeinoministeriölle lausuntonaan Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshanketta käsittelevästä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa:

Voimalaitoshanke on erittäin mittava, sisältäen joko yhden tai kaksi laitossyksikköä, sähköteholtaan noin 1500 – 2500 MW, sekä näiden käyttöön tulevan vähä- ja keskiaktiivisen jätteen loppusijoitustilan. Sijoitusvaihtoehtoina ovat Pyhäjoki, Simo ja Ruotsinpyhtää. Hankkeen eteneminen edellyttää sijaintipaikkakunnan puoltavaa lausuntoa. Maankäyttötarve on noin 100 hehtaaria, josta voimalaitoksen keskeiset toiminnot sijoittuvat noin 10 hehtaarin alueelle. Laitokselle johtava voimalinja rajoittaa maankäyttöä noin 80 - 120 metriä leveällä kaistaleella. Lisäksi tarvitaan tieyhteyksiä sekä satama ja väylärakenteita. Suojavyöhykkeen on arvioitu olevan noin 5 kilometriä laitoksen ympärillä. YVA-menettelyn aikana hankkeen suunnittelun lähtötietoja on täsmennetty ja asian esittelytapa arviointiselostuksessa on nyt selkiintynyt arviointiohjelmaan verrattuna. Arviointiohjelmasta lausuntokierroksella esitetyt kommentit on selostuksessa huomioitu hyvin kattavasti.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely sekä hankkeeseen liittyvä muu lupamenettely ja lainsäädäntö on kuvattu selostuksessa kattavasti. Valitun laitospaikkavaihtoehdon turvallisuusratkaisujen yksityiskohtainen toteutus kuvataan tarkasti, kun Fennovoima hakee ydinvoimalaitokselle rakennuslupaa. Rakentamisessa toteutetut turvallisuusratkaisut ja koekäyttöä saadut tulokset arvioidaan kokonaisuutena, kun Fennovoima hakee ydinvoimalaitoksen käyttölupaa.

Julkisuudessa käytävässä keskustelussa on kysytty mm. hankkeen koitumaisuusasteesta polttoaineeseen, reaktoriteknologiaan ja rakennus - aikaiseen osittain alihankintana tehtävään työhön liittyen. Markkinoilla olevista kevytvesireaktoreista Fennovoima on valinnut kahden toimittajan valmistamat reaktorit jatkotarkasteluun; Areva (myös Olkiluodon

toimittaja, ranskalais-saksalainen, paine- tai kiehutusvesireaktori) ja To-shiba (japanilainen, kiehutusvesireaktori). Näinollen reaktoriteknologian ja muiden ratkaisujen kotimaisuusaste on hyvin vähäinen, jota seikkaa ei selostuksessa juurikaan ole esille tuotu. Kotimaisuusasteen arviointi mahdollisen voimalaitostyömaan realisoituessa käytettävien urakoitsijoiden, laite- ja materiaalitoyttajien sekä muiden oleellisten tahojen osalta on selostuksessa kuvattu kokonaisinvestoinnin talousvaikutuksina, jolloin aluetalousvaikutuksia on tarkasteltu 35 ja 45 prosentin oletetuilla kotimaisuusasteilla. Mielestämme Fennovaiman tulee aktiivisesti tavoitella selostuksessa arvioitua korkeampaa kotimaisuusastetta.

Voimalaitoksen rakentaminen kestäisi esitetyn arvion valossa kuudesta kahdeksaan vuoteen. Arviossa ei kuitenkaan ole otettu huomioon viimeaikaisia kokemuksia vastaavaan ydinvoimarakentamiseen liittyviä laatu- ja aikatauluvarmuustekijöitä ja siitä aiheutuvia todennäköisiä viivästyksiä. Arviointiselostuksessa tulee arvioida laitoksen rakentamisaikaisia vaikutuksia rakennustoimialaan kysyntäshokin muodossa ja siitä aiheutuvaan suoraan suhdannevaikutukseen. Hankkeella on erittäin suuri kysyntävaikutus rakentamiseen valmistauduttaessa sekä rakennusvaiheen kestäessä koko talousalueen suunnittelu-, urakointi-, valvonta-, rakennuttamispalveluihin sekä rakennusosa- ja rakennusmateriaaliteollisuuteen.

Vaikutukset aluetalouteen kunnallisverojen ja kiinteistöverojen kautta ovat merkittävät. Verotulojen arvioidaan kasvavan myös uusien asukkaiden, piristyneen elinkeinotoiminnan ja lisääntyneen rakentamisen seurauksena. Väestöpohja ja asuntokanta kasvavat ja näin olen myös yksityisten ja julkisten palveluiden kysynnän ennakoimaan kasvavan. Vaikutukset lähialueen kuntien ja taajamien palveluiden, asumisen kustannustason sekä yleisten elinkustannusten kysyntäpohjaiseen kasvuun on selostuksessa kuvattu riittävässä määrin.

Vaikutukset työllisyyteen rakennusvaiheen aikana on arvioitu olevan 500 - 800 henkilötyövuotta, työvoiman ollessa pääsääntöisesti ulkomaista, mistä esimerkkinä on Olkiluoto 3:n työmaa. Suuren työntekijäjoukon väliaikaiseen asumiseen uudella paikkakunnalla saattaa liittyä myös negatiivisia lieveilmiöitä, joita arviointiselostuksessa ei tarkemmin kuvata. Tässä olisi mielestämme voitu laajemmin hyödyntää esimerkiksi Olkiluodosta saatuja kokemuksia.

Vaikutukset sijoitusvaihtoehtojen maankäyttöön ja erityisesti maatalouden harjoittamiseen on käsitelty paikkakuntakohtaisesti selostuksen luvuissa 8.1, 8.7 ja 8.4. Varsinaisia maatalouteen kohdistuvia vaikutuksia ei arviointiselostuksessa esiinny.

Uraanipolttoaineen louhintaan ja valmistukseen liittyy huomattavia ympäristönäkökohtia, joita selostuksessa on nyt kattavasti käsitelty. Suomessa on useita uraniesiintymiin liittyviä valtauksia ja koeporaukset ovat osin käynnistyneet, mikä on nostattanut voimakasta vastustusta kansalaisissa. Arviointiselostuksessa todetaan sivulla 24, etteivät polttoaineen hankintaketjun vaikutukset kohdistu Suomen alueelle, ja edel-

leen sivulla 78, ettei mahdollinen uraanin tuotanto Suomessa liity Fennovoiman ydinvoimalaitoshankkeeseen. Tämä näkemys on mielestämme ylimalkainen laitoksen suunniteltu yli 60 vuoden käyttöikä ja Suomessa olevat uraanivarannot huomioiden. Mikäli Suomessa tuotettaisiin tulevaisuudessa sähköä jopa kuudessa ydinvoimalassa, olisi epäjohdonmukaista jättää huomiotta voimaloiden tarvitseman uraanin louhintasuunnitelmat. Työ- ja elinkeinoministeriössä tuleekin mielestämme tehdä valmisteilla olevan kaivoslain uudistukseen ja ydinvoimahankkeiden arviointeihin liittyen mahdollisimman synergeettistä työtä.

Voimalaitosjätteiden käsittely on ydinenergialain ja -asetuksen mukaisena toimintaa. Posiva Oy:n suunnitelma käytetyn polttoaineen loppusijoittamisen aloittamisesta Olkiluodossa sijaitsevaan ONKALOOon on kattavasti selostuksessa kuvattu. Yhteistyö Fennovoiman ja Posivan kanssa sen sijaan ei ole yksiselitteistä, mihin toivomme nyt Työ- ja elinkeinoministeriön ottavan kantaa.

Suunnittelussa mukana olevilla kolmella sijoituspaikkakunnalla asuvien ihmisten näkemykset hankkeesta vaihtelevat runsaasti. Arviointiselostuksessa on asukaskyselyjen tulokset ja lähialueen toimijoiden näkemykset esitelty sijoituspaikkakohtaisesti ja kattavasti.

Pelastussuunnitelmat ja ydinonnettomuuden vaikutukset INES-luokituksen mukaisesti on kuvattu lyhyesti. Väestönsuojelutarpeet ja maataloustuotteiden käyttörajoitukset onnettomuustilanteen seurauksena vaihtelevat onnettomuuden vakavuusasteen, mutta myös sääolosuhteiden mukaisesti. Kilpirauhasen säteilyannoksen rajoittamiseksi lasten tulisi viranomaisten suosituksesta nauttia joditabletteja 100 kilometrin säteellä onnettomuuspaikasta kaikissa sääolosuhteissa. Vaikkakin todennäköisyys suuren mittaluokan onnettomuudelle on pieni, on se silti olemassa ja sen mahdolliset seuraukset asuinkevottomine alueineen selostuksessa nyt kuvattua merkittävämmät.

Jäähdytysvesien vaikutus edustan merialueella on huomattava. Voimalaitoksen sähkön tuotannon hyötysuhde on 37 %, lopun ollessa mereen päätyvää lämpökuormaa. Näin ollen jäähdytysvesien leviämismallilaskennat ovat hyvin keskeisiä. YVA-menettelyn aikana nämä todennäköiset vaikutukset on eri sijoitusvaihtoehdoissa mielestämme huomioitu ja selostuksessa kuvattu sängen kattavasti.

Fennovoima Oy:n tiedottaminen ja avoimuus YVA-menettelyn aikana on mielestämme ollut asian vaatimalla tasolla. Yleinen keskustelu on kuitenkin ollut jokseenkin yksipuoleisesti ydinvoimaa suosivaa, joten jatkossa toivomme runsasta mielipiteen vaihtoa eri energiamuotojen merkityksistä, sähkön kulutuksen kasvuarvioista, energiatehokkuudella saavutettavista säästömääristä jne. mihin toivomme otettavan aktiivisesti kantaa Työ- ja elinkeinoministeriöstä. Lokakuussa hallitus päätti il-takoulussaan asettaa sähkön kulutukselle 10 prosentin kasvurajan, eli rajoittaa kulutus korkeintaan 98 terawattituntiin vuoteen 2020, kun Energiateollisuus ry:n ja Elinkeinoelämän keskusliiton arvio on noin 107 TWh. Vastaavasti ministeriössä voitaisiin ottaa kantaa siihen, miten uu-

den ydinvoiman rakentaminen edistää uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ilmastotalkoissa menestymisen edellyttämällä tavalla. Mm. Raahen seutukuntaan sekä Oulun alueelle on suunnitteilla yhteensä satojen megawattituntien tuulivoimapuistot, vaikuttaako mahdollinen ydinvoimalan rakentaminen Pyhäjoelle tai Simoon näihin suunnitelmiin ja millä tavalla. Samoin, onko riittävästi selvitelty mahdollisen Pyhäjoen ydinvoimalan vaikutusta taustasäteilyn lisääntymiseen ja Pyhäjoelle suunnitellun geoneutriinoilmaisimen toimintaan, kyseessä on kansainvälisesti huomattava tutkimushanke. Nollavaihtoehdon vaikutusten kuvaus selostuksen luvussa 8 on Fennovoiman rajallisilla vaikutusmahdollisuuksilla perusteltuna riittävä.

Nyt lausunnon kohteena oleva arviointiselostus esittää Fennovoiman ydinvoimahankkeen kokonaisuutena hyvin positiivisessa valossa, mistä osoituksena on takakannen kappale ”Fennovoima rakentaa Suomeen uutta ydinvoimaa, jolla turvataan suomalaisten sähkön saantia, vähennetään riippuvuutta sähkön tuonnista, torjutaan ilmastonmuutosta ja lisätään kilpailua sähkömarkkinoilla.” Selostuksessa ei tuoda esille muutamien teollistuneiden maiden, esimerkiksi Itävallan vuonna 1999 perustuslakiin kirjattua täyttä luopumista ydinvoimasta sen aiheuttamien pitkän aikavälin kielteisten vaikutusten vuoksi.

Johtaja

Leila Helaakoski

Teknologia-asiantuntija

Ritva Heikkinen

Teknologia-asiantuntija

Marko Kivimäki

TIEDOKSI

Kirjaamo